

CUPRINSUL:

Portretul M. S. Reginei Carmen Sylva.	::
Carmen Sylva (poezie), de I. U. Soricu	::
1843—1913.	::
Renașterea ideei latine, de Mircea R. Șirianu	::
Originea cuvântului	::
„Dunăre“, de Dr. Al. Jălășescu	::
Șoapte, de Luncșor Marlowe	::
Lumina cea adevărată, de V. Popovici-Maz	::
Scrisoare din Viena, de J. U.	::
Scrisoare de Grăciun, de Petre G. Gârșteanu	::
Prin munți, de I. P.	::
Poezie populară, cul. de Tr. P. Nicolin	::
Gronică.	::
Zece porunci pentru cetitori, de N. G.	::
Bibliografie. — Poșta redacției.	::

NOI

Organul

Studentimii

Române.

◇ ◇ ◇

REVISTĂ

Social - Culturală

Ilustrată.

Nr. 7.

Apare sub îngrijirea unui
comitet de redacție.

Director-Girant:

Dr. Eugen Bianu.

◇ ◇ ◇

Redacția și Administrația

Cluj-Kolozsvár.

Strada: Unió Nr. 13.

Telefon nr. 12-45.

COSTUL ABONAMENTULUI :

Pentru Austro-Ungaria	. 6 cor. anual
„ „	. 3 „ jum an
România și Străinătate	. 10 „ anual

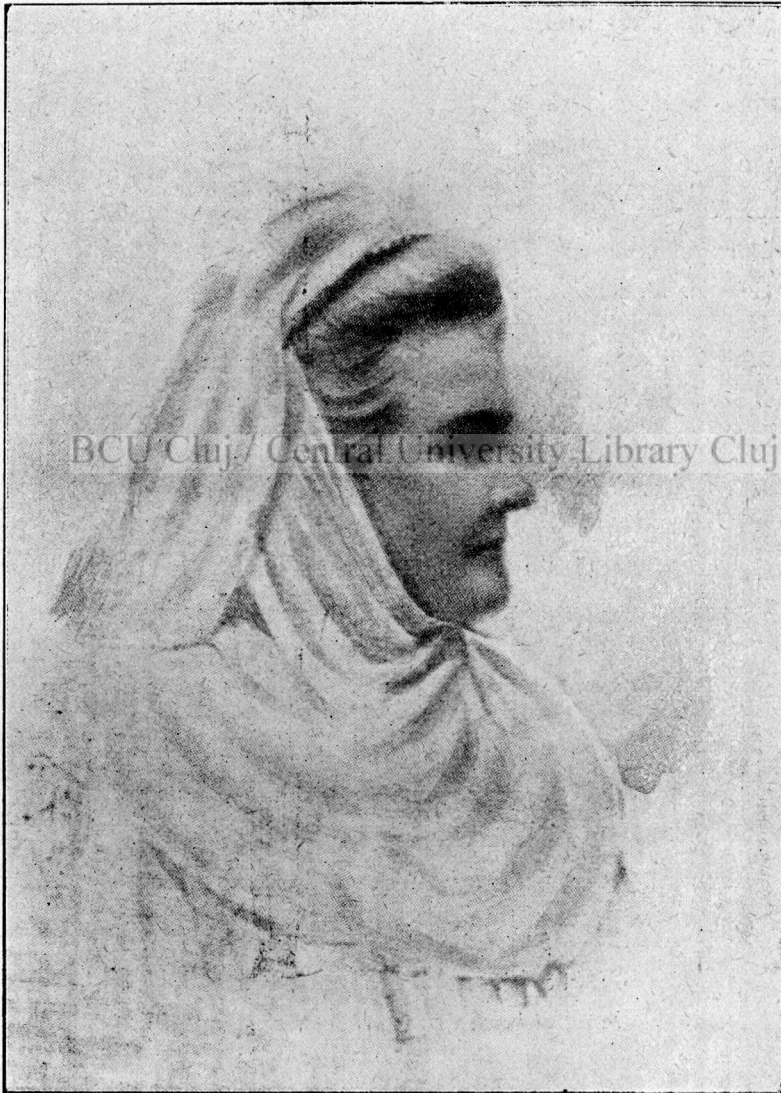
NOI

ORGANUL STUDENȚIMII ROMÂNE

ANUL I.

DECEMBRIE 1913.

NR. 7.

Carmen Gybe

CĂRMEN SYLVA

I.

Așa duioasă, blândă te visară
 Străbunii mei în visul de mai bine:
 Un înger bun trimis ca să aline
 Durerea ce 'mpilă un neam și-o țară,

Urmașe tu a gingașei Despine,
 Nu slava ce 'ndurașii zei și-o dară.
 Nu aurul ce tronu 'ți înconjoară.
 Te fac să strălucești între regine,

Gi sufletul ce pentru tine bate
 În piepturile-atâtor milioane
 Și rănile prin tine vindecate.

Te au așezat senină 'ntre icoane
 Și te-au împodobit înduioșate
 Cu cea mai strălucită 'ntre corcane.

II.

Țăcu la versul tău privighetoarea
 Și freamătele 'n codri amușiră
 Și stelele țăriiilor veniră
 Ca să 'ți asculte ruga și cântarea.

Un mărgărit bogat ce se 'nșiră...
 Căci El, de care ascultă cerul, marea,
 Și-a revărsat spre tine îndurarea,
 Ți-a dăruit un sceptru și o liră.

O tu, crăiasă blândă a simfiriei,
 În fața ta o lume stă uimită,
 Îți poartă 'n zare cântecul zefirii.

Te bucură și cântă fericită:
 Mai e ca tine alta 'n largul firii
 De două ori regină prea-mărită?

III.

Zeiță de dureri alinătoare
 Eu voi cânta voința în 'urată.
 Ce pasul tău făcu să se abată
 Spre cel mai bun, mai blând între popoare.

Voi prea-mări puterea, ce bogată
 Ți-a dăruit cununii nemuritoare,
 Dar, când gândesc la rana ce te doare,
 Trecare mintea mea înfiorată.

C'o mână firea darul ni 'l împarte,
 Cu alta visul dulce ni 'l destramă
 De ce ni-i scump și drag ea ne desparte

Și nu ține de focul nostru seamă.
 De ce-a trimis nemilostiva moarte
 Să 'ți fure bucuria ta de mamă?...

I. U. SORIGU

1843—1913.

Noi Români de pretutindeni, cu toții avem o mare sărbătoare. Așa a orânduit, poate, înțeleptul ursitor al acestei lumi, ca stârșitul anului, sfintele sărbători ale Crăciunului să ne aducă, drept cinste înaltă pentru purtarea cu rost a fraților eroi, ziua frumoasă de azi, când

Maiestatea Sa Regina Elisabeta
împlinește șeptezeci de ani.

Azi, când piscurile Carpaților răsună în glasul sărbătorii unei țări mândre, trimițând tuturor celor de un sânge cuvintele rugăciunii fraților, ne îndreptăm și noi privirile cu toată dragostea și bucuria la scările Tronului, pe care lângă eroul Suveran și soț șede Regina mîngăierii în aureola unei vieți de șapte decenii, trăită în binefaceri fără seamăn.

Cu acest prilej festiv și scump României întregi, noi studențimea română atară de Regat, plecăm steagul nostru, în semnul celui mai profund omagiu, în uralele:

Maiestatea Sa Regina Elisabeta
să trăiască la mulți ani.

Renașterea ideei latine.

De Mircea R. Șirianu.

Paris, 10 Decembrie 1913.

Învitat de gentila Direcțiune a acestei reviste, menită a sădi idealul românesc în inimele generațiunilor mai tinere, ca să contribuiesc și eu, cu puținele mele puteri, la amplexarea unui număr festiv, m'am gândit mult ce să le spun fraților mei așa de depărtați, dar așa de dragi din Transilvania... Să le vorbesc despre naționalism, patriotism, despre viața dela Paris sau despre lucrurile admirabile ce le-am văzut în cele două țări clasice ale geniului latin: în Franța și Italia? Spațiul ar fi fost prea restrâns pentru a spune multe lucruri amănunțite și *noui*, iar ca să mă restrâng a spune lucruri cunoscute, banale, ar fi fost pierdere de timp și a-și fi ocupat zădarnic un spațiu prețios.

Subiectul ce mi-l'am ales este subiectul meu de predilecție, care formează *credo*-ul meu, dela care nimic nu mă va putea abate: Renașterea ideei latine... Voiu căuta să arăt, prin aceste câteva rânduri, pe cari fiecare cetitor le va putea complecta cu fantezia sa, că geniul latin și dezvoltarea *politică* (nu numai culturală) a latinității, înăbușite de invaziunile barbare și de dominațiunea spiritului feudal *germanic* în cursul Evului-Mediu, *renasc*, se desvoltă din nou cu forțe reînnoite. Mă voiu sili să dovedesc că latinității îi este rezervat un viitor strălucit, că două mari națiuni latine, cari au stat până acum în umbră, asuprite de blocul barbarilor din Europa centrală, au pus mâinile pe steagul atât de glorios al geniului latin, stindard scump, căci este o moștenire directă a Romei.

Dintre națiunile latine, dela căderea Romei încoace, numai Spania și Franța au jucat un rol universal în *politică*. Italia a condus doar artele: pictura, sculptura și muzica dramatică, dar aceasta, deși i-a adus destulă faimă pe terenul cultural, nu i-a adus preponderanță politică... După prăbușirea puterii și a splendoarei romane hegemonia politică a Europei a luat-o lumea germanică, barbarii năvălitori cari au dat Romei lovitură de grație. Regele Germaniei, împărțită în principate și ducate *feodale*, se întitula »împărat roman«. Germanii au stăpânit, în cursul Evului-Mediu, o mare parte din *Italia*, țara clasică a latinității. Regele german își avea »gibelinii« săi chiar la Roma... Germanismul a stăpânit atâta

timp Milanul și Nordul Italiei și d'abea a trecut o jumătate de secol de când Habsburgii, această lacomă dinastie germanică, au fost scoși din Italia.

Franța a luptat, în tot cursul Evului-Mediu și în Evul-Modern, *singură* contra preponderanței germanice, ea a ținut singură piept puhoiului de oameni blonzi și cu ochii albaștri, care venea dela Nord și amenința să înghită elementul roman: nobila rasă latină. Se știe că regele francez *Francois I.* (1515—1547) a fost acela care a luptat cu ultima energie contra dominațiunei universale a habsburgului Carol Quintul. Iar Spania, țară latină, în loc ca să fie aliata Franței în aceste lupte, era dușmana ei, căci era stăpânită de Habsburgi. Astfel două mari state latine se sfășiau între ele de dragul unei dinastii barbare...

Mult timp Franța nu numai că a rezistat cu succes tendințelor de cutropire a blocului german, așezat din nefericire tocmai în Europa centrală, dar a reușit chiar să ingenuncheze pe Germani. *Louis XIV.*, regele soare, a impus mult timp hegemonia franceză în Europa. Revoluția mare franceză a făcut să triumfe contra vechei Europe *feodale* germanice, principiile generoase, *latine* de: Libertate, Egalitate și Fraternitate, principii așa de mari și nobile, încât lumea germană nici nu le-a priceput și le-a combătut cu încăpăținarea caracteristică reacțiunei... A venit apoi marele împărat latin care a înfrânt de nenumărate ori, cu grenadirii săi, pe Germani umilindu-i și a plimbat drapelul francez victorios prin toate capitalele Europei: dela Madrid la Moscova... Dar Napoleon I. a căzut cu tot geniul său militar neîntrecut, a căzut victima unei ambițiuni prea mari și a unor oameni prea mici. Cu aceasta se pare că s'a sfârșit și apogeul Franței.

Totuși Franța a mai avut o licărire destul de luminoasă cu Revoluțiunea dela 1848, care a zdrobit reacțiunea din Europa, și cu domnia bunului împărat Napoleon III. Franța știe să impună Europei respect și să creeze două state latine: *Italia* și *România*. Prevăzând par'că viitorul declin al națiunei sale Napoleon III. a ținut să dea *ideei latine* doi noi campioni, două state tinere și cu viitor. Franța este în stagnare, sau, cum pretind dușmanii ei, în declin... Nu este nimic! Curaj! A căzut un soldat al latinității, dar alții

doi: Italia și România, să-l înlocuiască în lupta pentru triumful ideii moștenite dela marii noștri străbuni romani!

Am convingerea că Italia și România, dezvoltându-se repede, vor face ele să renască ideea latină și gloria Romei! Un ochiu prevăzător va recunoaște în avântul mare ce l-au luat aceste două națiuni latine, deși nici nu și-au desăvârșit încă unitatea națională, aspirațiuni mari, mari de tot.

Imperialismul italian, despre care am mai vorbit în coloanele »Românul«-ui și ale »Viitorul«-ui este un fapt cunoscut, real. Italienii sunt un popor muncitor, patriotic și ambițios. Geniul care îi inspiră, este geniul propriu al rasei italiene și al ginteii latine în general: Judecata cea mai rece, voința cea mai perseverentă, iscusința cea mai subtilă, puse în serviciul unei imaginațiuni calde, meridionale, și al unui entuziasm inspirat de naționalismul cel mai nobil.

Idealul Italiei este mare, foarte mare: este ideea ce am pus-o ca titlu în fruntea acestor rânduri. Italia vrea să reia ideea imperiului mondial (sau *cel puțin* mediteran!) al Romei, ea tinde să *redevină* stăpâna suverană a bazinului mediteran. Cucerirea Tripolitaniei, ocuparea unei părți importante a Archipelagului, apropiata cucerire a Tunisiei, sunt numai niște simple etape ale unui marș lung, greu, dar glorios! Italia vrea să facă să renască dominațiunea romană, stăpânirea geniului latin, a armelor și a culturai latine în marea europeană. Ea are vise mari și lucrează cu pasiune și stăruință la îndeplinirea lor. Nu vom fi noi Românii, cari trebuie să adorăm Roma, *cetatea eternă*, și să iubim pe sora noastră Italia, aceia cari s'o împedecăm a realiza acest vis nespūs de măreț.

Din potrivă: Trebuie să dăm mâna cu frații noștri italieni, persecutați și micșorați și ei de rassa germanică și cari au prin urmare aceleași interese defensive și ofensive ca noi! De ce am sta departe unii de alții când interesul amândurora este să ne unim ca să putem înfrunta victorioși pericolul *comun*?... De ce să rămânem departe și streini unii de alții, când suntem doar frați din aceeaș tulpină, când avem aceeaș făp-

tură, acelaș caracter, aceleași sentimente, aceleași calități și defecte, când ne stăpânește *aceiaș mare geniu*: geniul latin al glorioșilor noștri străbuni romani!

A rămâne și pentru mai departe streini de grupul țării surori, latine și mai ales de Italia ar fi pentru noi Românii o adevărată crimă, nu numai față de națiunea noastră, așa de impilată de barbarii nelatini, dar și față de glorioasa și eterna civilizațiune latină și față de umbrele străbunilor noștri mari, cari au lăsat un nume neperitor!

Să nu uităm nici un moment, că renașterea noastră națională o datorim ideii latine. Iar dacă vom căuta în analele istoriei nepărtinitoare, vom găsi imediat că acei, cari ne-au protejat și ne-au ajutat fără un interes egoistic și numai din simpatie pentru noi și din *amorul comunității de rasă*, au fost tot numai bieții latini, frații noștri Francezi și Italieni. Ei ne-au întins o mână de generos ajutor, atât la realizarea unității României actuale, cât și în 1878, la congresul din Berlin, când Germania lui Bismarck împreună cu Rușii au voit să ne dea la cap. Germanii, Rușii și Englezii dacă ne-au ajutat vre-odată — foarte rar — a fost totdeauna din interes egoistic și întotdeauna ne-au făcut să plătim scump așa numita lor »protecție«. Ca exemple cităm: Răpirea Bucovinei de către blocul german, răpirea Basarabiei de către colosul rus, chestiunea Silistrei și aceea a revizuirii păcei dela București.

Trebuie să profităm chiar acum, într'un viitor apropiat, de renașterea latinității și mai ales de întărirea Italiei ca să realizăm întâi idealul unității românești, care trebuie să fie urmată de idealul *unității latine*. Ideea latină ne va duce la victorie și la glorie, alta nu și nu! Vom putea atunci striga mândrii: *Virtus romana rediiva!*

Acestea sunt, într'un rezumat din cale afară concis, ideile cari a-și dori să inspire pe scumpii mei frați români din Transilvania la o muncă nouă. Convingerea și entuziasmul pentru acest ideal mare le va da puteri nebănuite. Pentru noi Românii, fiii Romei, nu există un ideal mai mare decât acela de a lua succesiunea cetății eterne, cetății *regine*, cetății *suverane*: succesiunea Romei

Originea cuvântului „Dunăre“. De Dr. Al. Tălăşescu.

I.

Mai de curând, în Nr. 9 al „*Vieţii Româneşti*“ din acest an, D. G. Pascu a reluat studiul „*Etimologiei fluviului Dunăre*“, fără ca însă să fi ajuns la o încheiere mulţumitoare.

Înainte de D-lui Pascu au căutat şi alţii să deslege enigma acestui cuvânt, şi chiar D-sa îl citează pe Haşdeu şi pe Puşchilă, iar dintre străini pe Samonicus. D-sa pe de-o parte se apropie ceva, iar pe de altă parte se depărtează de obiectul ascuns. Pentru deslegarea enigmei îi lipseşte o *zea*, cea mai principală, din lanţul ce leagă limba noastră de acest cuvânt.

Samonicus, citat de Haşdeu, zice că *Danubius* tracăşte însemnează „*purtător de nori*“. Haşdeu aflând că în limba albaneză, înrudită cu cea tracă, re însemnează *nori*, explicaţiunea lui Samonicus i-s'a părut simplă, tăiând cuvântul *Dună+re*, aşa, ca să iasă însemnătatea latinească: *Da+nubius*.

Haşdeu mai zice, că albanezul *re* admite în unele cazuri un *v* înainte de el, adică îl pronunţă *vre*, ceia ce este o contracţiune din zencilul *awra*, modernul persian *abr*. Prin urmare *Danuvius* latin, *Donaw* german, *Tuna* turc, *Dunava* slav şi *Duna* maghiar, provin din o formă colaterală *Danvre*, numai noi Românii am reţinut însă pe caracteristicul *re* din cuvânt.

Pe de altă parte Meyer (alban. *Wörterb*), zice, că *re* este în legătură cu *althochdeutsch rouh*, fum, abur. D-l Pascu nu găseşte însă în Meyer forma albaneză colaterală *vre*.

D-l Pascu mai este de părere că, noi Românii, din *Dana-re* n'am putea avea decât *Dănă-re* (c. f. căne (cîne) din *canis*), deci neagă putinţa unei rădăcini: *Da*, ci crede că radicalul „*dun*“ din *Dunăre*, este autohton. Această credinţă a D-sale o întemeiază pe rădăcina găsită şi la slavi şi la unguri: *Dunav*, *Dunai* (ruteni) *Duna*, *Dunavis* (goţi), şi că ar exista şi în cuvintele *D (u) nipru D (u) niestru*, râuri apropiate.

D-l Puşchilă citat de D-l Pascu face mai mult literatură decât filologie, zicând că *Dunărea* este *rea*, ca şi când ar fi şi alta bună. Această părere se întemeiază pe idiotismul de a fi *Dunăre* pe *cineva*, adică supărat, furios, rău.

D-l Pascu e de părere că »finalul *ăre* din *Dunăre* este un sufix«. În acest înţeles D-sa citează din Meyer Lübke (*Die Betonung in Gal-*

lischen. Wien 1901), că pe teritoriul francez, odinioară gallic, există un „sufix“ neaccentuat: *ara*, cu variantele *era*, *arus*, *eris*, care formează numele de riuri: *Agira* (Aire), *Avera* (Evre), *Berbera* (Bebre), *Edera* (L'Hyère), *Gabarus* (Gave), *Incara* (Ancre), *Jecora* (Jar) etc. etc.

Din toate aceste conchide că *Dunăre* provine din *Duna+ara-Dunara*, dar „faptul că ungurii păstrează primitivă *Duna*, ne-ar face să credem că sufixul *ara* din numele românesc al fluviului nostru s'a adăogat după anul 900... În acest caz sufixul a trebuit să fie destul de răspândit pe teritoriul nostru şi ar fi interesant de cercetat, dacă nu cumva acest sufix se mai întâlneşte şi la alte nume topice mai puţin cunoscute«.

Pentru aceste motive şi altele, ce vor rezultă din studiul meu, mi-am luat voie să-l completez pe D-l Pascu. Să mă ierte însă dacă nu voi fi în toate de părerea D-sale.

II.

Sper că D-l Pascu n'a înţeles prin adăogirea „sufixului“ *ara* la ungurescul *Duna*, că noi Românii am luat dela Unguri acest cuvânt, ceia ce ar însemna că existenţa noastră la *Dunăre* ar fi după aceea a Ungurilor. Doresc prin studiul filologic al acestui cuvânt, nu numai să desluşesc enigma lui, dar să întăresc şi istoria arhimilenară a neamului nostru pe malurile *Dunărei*, şi — cred că vor reuşi.

Cuvântul *Danubius* (*Danuvius*) nu poate fi nici într'un caz despărţit în două cuvinte: *da+nubius* (*da/nuvius*) precum ni-l prezintă Samonicus prin Haşdeu şi nici cuvântul *Dunăre* nu poate fi tradus în latineşte, fiindcă *re* ar însemna *Nor* (*nubius*;) şi iată de ce:

Cuvântul latin *Danubius* (*Danuvius*) este format din *Dan+uvius*, întocmai precum sau format toate cuvintele terminate în „*uvius*.“ *Fluvius*, *pluvius*, *diluvius* şi chiar *nubius*. *Uvius* a ajuns astfel a fi un sufix de formaţiune a cuvintelor cari însemnează ceva *curgător*, el însă a trebuit să fi însemnat ceia ce vom vedea despre terminaţiunea *re* al cuvântului *Dunăre*. Aşadar este cu mult mai logic să-l găsim adăogat la finele unui rîu mare, decât să-l căutăm pe sus în *nori*, deşi, dacă îl căutăm bine, îl descoperim şi acolo sub altă formă.

Dacă am admite că rădăcina **Dună-re** ar veni dela verbul **dau** (lat. **da, dat**) este cu mult mai firesc că ceia ce un fluviu **dă**, să fie ceva **curgător** în albia sa și nu în nori. Norii mai curând îi găsim eșind din văile munților, decât din fluviu. De altfel Dunărea nu este rîu mai cetos decât alte rîuri învecinate, nici chiar în Bavaria și Württemberg. El este însă dădător de apă multă și mai ales un „adunător de rîuri“.

Acum examinând filologiceste cuvântul cu un obiectiv care vede ceva mai adânc de cum l'au examinat Hașdeu, Pușchila și chiar decât D-I Pascu, prin înțelesul lui firesc, putem ajunge nu numai la deslegarea enigmei în cuvânt, ci și la ceva mai mult: la valoarea protolatină a limbei noastre.

Spre acest scop să examinăm înainte de toate caracteristicul cuvântului Dunăre: finalul **re, rea**, deoarece acest final a dus în eroare — până în nori — pe filologii noștri.

Re, rea nu este un sufix, cum zice D-I Pascu, ci un cuvânt, a cărui însemnătate în limba protolatină, pelasgă, este **râu**, dar el pare a fi sufix cași latinescul **uvius**.

(rhoos Okeanos) în Homer are însemnătate de curs de apă;

Ist = **ros** (Istn-ros) strâmtoarele de la porțile de fer ne arată caracteristicul Dunărei de jos, singură cunoscută de elini: un rîu în strâmtoare;

Rha = fluviul cel mare al Sarmăției asiatice numit azi **Volga**, (Dacia Preistorică N. Denșușianu);

Re' (romanol) = rîu;

Ru, rui, (franc vechiu) = rîu;

Rivus (lat) = rîu.

Terminațiunea de **ra, re, ri, ro, ru** o găsim la rîuri și la ape în toate țerile unde pelasgii protolatini au avut o viață mai intensă.

În Asia minoră o găsim și azi la rîurile și văile: **Cura**, (Arm) **Ararat** (Arm) Munte cu două lacuri legate între ele cu un rîu, de aici reduplicarea cuvântului **ra**. **Rhoas** fluviu în Frigia. **Agara** (vale), **Angora** (rîu și oraș), **Sacaria** (rîu), toate în Frigia vechie. **Gadira** (azi o grădină) insulă de lângă porțile de fer, despre care Apollodor zice: »Est igitur ponto tellus circumflua prima cui nomen Gadis«. Scylacis Periplus însă o numește **Gadeira**:

În Asia în lacul **Aral** se varsă două rîuri mari **Amu Daria** și **Syr-Daria**, iar **Marea Caspică** pe lângă fluviul **Volga** (fosta **Rha**) primește rîul **Ural**.

Vedem dar că terminațiunea **ra** a existat și există și azi la rîuri și chiar la insule în ținuturile pelasge vechi din Orient. Să examinăm însă această terminațiune și în alte părți locuite de pelasgi și vom găsi foarte multe toponomii de rîuri cu terminațiunile suscitute, iar dacă vom analiza puțin câteva înțelesuri mai strânse a unor cuvinte, vom constata că diferite cuvinte în limba noastră **dau**, prin aceste terminațiuni, diverse înțelesuri **apei** în variatele ei stări fizice.

III.

Să începem însă dela origina tuturor formațiunilor de apă, dela **Mare**.

Cuvântul **Marea** este originar din **mara**. **Massa** cea mare de apă, pe care o înțelege românul, este compus din două cuvinte: din **ma** și **ra**: prima însemnează **mama** și a doua însemnează **apa**, adică **apa mamă** în opoziție cu **ma — terra**, (pamater) care este **pămînt mamă**.

Este o lege firească a tuturor limbelor, că din sunete mai închise să nască altele mai deschise, mai sonore; astfel din **rha, rho, ru** să avem **rea, re, ria** și **ri**.

În limba noastră din' arhaicul **vrere, vrau, vra, vra, vrut**, s'a format **vreare**, apoi **vrere, vreau, vrei, vre**: din primitivul **mărg, mărăsăi, mărăsă**, s'a dezvoltat **merg, mersei, mărăsă** și **merse**. Cuvântul **curge** are o formă arhaică: **cură**. La moșii din Ardeal, cari sunt considerați de cei mai curați **daci**, adică **români protolatini**, găsim aceasta înjurătură: „Cure smerii (zmei) în cojnița (peptul) ta!“ și »Tune zmerii 'n tine!« adică »curgă, între smerii 'n tine«.

Ca să rămănem însă numai la cuvintele românești vechi asupra diferitelor înțelesuri ale apei, amintesc aci cuvintele: **bura, abura** (e), **negura, ra-(uă), roua, chiciura, picura** și **picătura, nour, moara, rîu, rîpă, iezătura, țîrăie, sfîrăe, ciubăr** ș. a.

Avem în Dacia și Tracia (Balcani) cele mai multe rîuri în care predomină rădăcina **ara, ra, re, ri, și ru**: **Dunare; Mo-ra-va; D(u)-ra-va** (Drava); **Mara — Mariș** (Maramureș); **Criș** = (Crieș), formă arhaică a cuvântului **curs**, dela **cură**; **Arieș** (nu e dela **Aureus**, care este termen artificial, mai nou, dela terenurile aurifere din apropiere; Românul având cuvântul **aur**, nu putea în nici un caz să facă **Arieș** din **Aureus**, ci zicea (**R. Auriu**); Rîul **Mândra**; **Mar-ița** (Tracia); **Vardar** (Macedonia) **Drina** etc. etc.

Am văzut în citațiunea D-lui Pascu o sumă mare de râuri din Franța pelasgă, terminate în **ara**, **era**, **arus**, **eris**. Dacă trecem Pyrenei, vom găsi râuri terminate în **ro**: Ebro, Duero, Oroe, în **ir**: Guadalquivir, în **ar**: Gibraltar, Gajar, Jucar, în **ra** și **ara**: Segura, Ayora, Zanoara, Tagiora (afl. al fl. Tagio), Mijara, în **re**, **rio**: Henare, Zezere, Almerio etc.

Dar chiar în Elveția găsim izvorând două râuri mari: Rhon-ul și Rinul.

Mergem mai departe, la Maica Roma și vom găsi râul Tiberus (tibru) și dacă voim să intrăm puțin și în legende: Rhea Sylvia (Rîul sălbatec, împădurit) a născut pe **Romulus** și **Remus**, ce ne apar ca două părtașe, sau două ramuri de râu, cari au fost personificate. Aceasta însă să rămâie în domeniul fantaziei. Totuși este de notat faptul

din legendă, că acești copilași au fost aruncați pe râu și că însemnătatea numelor lor nu poate fi străin acestui fapt. De aici numele Ro-mulus și Re-mus.

Ceia ce ne interesează pe noi îndeosebi este numărul mare de râuri românești terminate în ru: Lotru (lat. Alutera), Gilotru (Gilort) lat. Gilutera, Pru(t) Nistru Nipru. Acest ru arhaic ne reamintește pe **î** (û), care ne-a dat cuvântul râu, și care ne-a dat cuvântul rîmnic. Tot acest râu, ne reamintește rădăcina cuvântului Pra(h)ova, pe re **Si-re-t**, pe care trebuie să-l comparăm cu **Py-re-tus** (Pрут) de pe hărțile latine. Au fost deci două râuri surori: **Syretus** și **Pyretus**, cari se varsă în Dunăre. Ce o fi însemnând aceste nume în întregime, este încă mister.

(Va urma).

Soapte

de Lancèor Marlowe.

În nopțile târzii, când obosit de muncă îmi plec capul spre odihnă, ca năluciri lucitoare din lumile basmelor, îmi călătoresc pe dinaintea tablouri din poezia iubirii mele adânci și curate.

Împletite din raze îmi apar conturile »ei«. Mă revăd iar cu ea în brațe. Îi simt respirația caldă, șoapta dulce, domoală, șoapta aceea tremurătoare, pe care n-am mai auzit-o înainte de-a o cunoaște pe ea, — la nimeni.

Instinctiv mi-se mișcă buzele nervoș, căutându-le pe-ale ei. Buzele ei moi și dulci cin? le sărută oare acum? Mijlocelui suptirei, cine-l strânge oare acum cu foc? Piciorușul ei de-o schioapă, sublimul, cine-l admiră, și cine tremură oare în extazul inspirat de iubirea ei.

*

»E pace adâncă în suflet. Glasul patimei a amuțit, iar inima e 'n extaz. Ca din adâncimi de văi, ecoul unei melodii duioase se ridică până la mine. Fiecare undă de sunet, îmi trezea în suflet un nou farmec. Ochii-mi erau închiși, să 'mprumute puterea lor urechii, ca mai ușor să străbată în suflet valul cântării. Tot mai de-aproape și tot mai distinct aud cuvântul cântării. Și pe cât se apropia, vocea era tot mai adâncă, mai tremurătoare. În cântarea ei, mi-auzeam adesea numele meu. O auzeam tot mai de-aproape. În timbrul de argint al vocii, înșira povestea tinereții mele, cum înșiri mărgăritare albe pe-un fir blond de aur. Deschid ochii... Văd un înger în chip frumos

dealbă femeie. Un val de plete negre fluturau în vânt de-asupra hainei de giulgiu, alb ca neaua. Din ochii ei, ca doi luceferi scânteetori, două raze blânde coborau în sufletul meu... Coroană de schinteiuțe avea în mâna dreaptă, iar stânga-i odihnea pe umărul meu... Și cânta într'una... În cântarea ei glăsuia durerea sufletului meu, tot amarul unei vieți de sbucium... Cele două raze blânde aveau acum alipiri de fulger. Timbrul suptire de argint al vocii, avea acum tunetul adânc de clopot... Văile răsunau în adâncuri... Stânci se despicau din păreții uriași și cădeau cu vuet surd în funduri de prăpăstii... C-o repede mișcare îmi așeză pe creștet cununa de schinteiuțe și ca 'n două cercuri de fer mă strânse iubitoare 'n brațe... Pe unde de sunet, în mică barcă țesută din lumină, lunecam cu ea prin văzduh...

Mâni dure îmi turburară visul fermecător!... Erau salvatorii... Din jurul gâtului dispăruse funia aspră... Doar urmele ei mă dureau. Cunoscuiți și oameni pe cari nu-i mai văzusem stăteau cu gura deschisă și ochii mai căscați, privind oarecum cu groază la mine... Iar eu în sine-mi blăstătam pe cei cari mi-au redat viața«... și lui Pavel îi erau ochii plini de lacrimi, în timp ce copilul său de trei ani se juca, răsucindu-i mustățile aspre și negre...

*

Ah, lume senină și percută, copilăria mea dulce și frumoasă, azi tu-mi ești singură izvorul de mângâiere. Tu ești singura priză prin care mai pătrund privirile-mi abătute la un colț de ceriu albastru. Voi amintiri duiosase dacă-mi mai încălziți sufletul cu raza albă a soarelui de altă dată.

În lumea streină, pe buzele-mi veștede doar voi dacă mai aduceți un zimbet târziu și doar tu copilărie, presărată cu flori, dacă-mi descrețești fruntea zbârcită prea curând. O, vremuri pline de soare, de ce nu mi-ați vestit viforul celor viitoare! De ce nu mi-ați spus că a voastră cărare e scurtă și că anii viitori au uitat de mult ce-i zimbetul...

Mormânt mititel, care acoperi ușor visurile mele de atunci, ca să fi cu flori, te stropesc cu lacrimi azi!

De când te-ai dus, copilărie, am rămas cel mai sărac. Zimbetul senin și dragostea de »măine«, le-am îngropat prin streini. Streinilor le-am lăsat obrăjorii rumeni. Apele lor mi-au furat mângăritarele ochilor mei, pe cari tu niciodată nu cerai să mi le furi. Miazmele din lumea lor mi-au otrăvit sângele aprig, care azi abia de mișcă 'n vine.

Copilărie dragă nu ți milă de mine?...

Vino, tu albă copilă și svântă-mi cu aripele tale de lebedă, lacrimile, cari lasă dungi pe față și dungi în suflet, dar dacă îmi mai ușurezi din povara care-mi scurtează din zile!

Când somnul de plumb îmi apasă greu pleoapa, iar suspinul îmi șueră printre buze, coboară drăguță din împărăția ta minunată, ușurează-mi somnul, alină-mi suspinul și du-mă în sbor domol iarăși în lăuntrul hotarilor peste cari eu, ca un rău, m-am furișat de mult afară.

Lumina cea adevărată.

»Qui amat, non laborat«.

Firește — munca e grea! O spun mulți fără a se mai întreba: »Dar ce nu e greu pe lume și în aceeași vreme ce nu e ușor când dai aripi sufletului și avânt inimei...? A memora — lucru mecanic deci fără a te fi impresionat — e departe de ceea ce se pricepe prin a asimila, când toată ființa ta reacționează la ceea ce memoria a înregistrat. Zilnic observăm »surmenajul« fapt, care este în legătură mai mult cu monotonia în studiu făcut din silă, nepunând în foc toate facultățile mintale și cu lipsa unei metode de lucru, decât cu un adevărat exces de muncă intelectuală. Ba, se mai înmagazinează în creeri cunoștințe fără de a fi bine înțelese, nebazate pe cunoștințe anterioare, sleind puterile, zdruncinând sănătatea, predispunând la melancolie — fapt ce te dă, fără să vrei și să știi, de partea dezertorilor.

E prin urmare necesar ca intelectualul să-și formeze bune deprinderi de trai și activitate, concentrându-și mijlocul de a produce mult fără a se obosi, în trei cuvinte: *trai igienic și inteligent, muncă metodică și trăgere de inimă*. Astfel vom răspunde la prima datorie a fiecărui om pe pământ, de a spori cu părțica noastră de energie activă, deci suma de fericire și de izbândi a marii oștiri în care luptăm. Izbânda acestei idei în armonia credinței și entuziasmului, iubirei și devotamentului înviorează omul și-i dă noi puteri

de viață... și luat astfel de elanul muncii și iubirii strigă în toată ființa ta: »Muncește și nu despera« îngânându-ți vorbele lui Vlahuță: »Muncește și nu-ți socoti ceasurile de nesomn, nici prețul străduințelor tale — de vrei să te cunoști, de vrei să te limpezești și să te împaci cu tine, muncește. Muncește în tăcere, cu răbdare și-ți vei găsi în munca ta răspuns la toate întrebările care te chinuesc.

Am înlăturat oboseala intelectuală, prin tragere de inimă am biruit greutățile — Qui amat, non laborat — ne-am apropiat de ceea ce Vlahuță ne impune prin titlul: Muncește și nu despera — suntem deci pe punctul de *a fi, nu a părea*. Și când te gândești cât e de searbădă, cât e de tristă viața de paradă! cât se frământă și cât timp pierd unii oameni, ca să producă iluzii despre corpul sau sufletul lor!? Cui atât mai mare desamăgirea, cu cât isbutesc mai bine să înșele ochii lumii, căci cu atât mai evidentă va fi prăpastia între ceea ce te crede lumea și ceea ce ești în realitate. Câți tineri nu vorbesc cu ifos, închipuindu-și că-n fața unei diplome cu care vin de pe băncile școalei, are să le cază toată lumea în genunchi și să-i urce în cap — luând o atitudine de noli me tangere, ca și cum ar ascunde în persoana lor o comoară de bună-tăți sufletești.

Departa de a căuta să pari, în loc de a căuta să fi, ne vom purta în intimitatea noastră, ca și cum am fi printre oameni, supraveghindu-ne nu numai purtarea, dar și gândul, comparat înțeleptului ce locuiește într-o casă de sticlă. După cum ne spunea Marcu Aureliu: »deprinderea pe care trebuie s'o luăm e de a nu ne gândi niciodată, decât la astfel de lucruri, încât dacă ne-ar întreba cineva pe neașteptate la ce te gândești? — să-i putem răspunde îndată sincer: iată la ce mă gândesc«. (Din citația reprodușă în educația prin sine însuși, prelegerea III.).

Nu te obosești intelectualicește; muncește și nu despera; a fi, nu a părea, iată cele 3 percepte din care răsare „lumina cea adevărată“. Arvinește din vreme fericita muncă, nu lăsa lenea să te înșele — dacă-i dai ziua de azi pe cea de mâine și o va fura, și nu uita un moment cuvintele lui Horațius Flaccus: Nil sine magno vita labore dedit mortalibus (Satira IX.).

Vintilă Popovici-Maz.

student medicinist.

Scrisoare din Viena.

Seratele de popici. — O propunere. — „România Jună“.

La apelul inteligenților români din loc tinerii acum, ca și în trecut, ne-am adunat la »seratele de popici«, la unicul loc de întâlnire pentru toți Români.

În anul acesta fiecare Domnișoară din Colonie va aranja câte o serată, în care se vor preda conferințe, cântări și declamații.

Modul, în care decurg acestea, e de tot familiar. Viața familiară de aici ar putea servi de model pentru orașele noastre din Ardeal, unde cearta e cam cunoscută. Rolul principal și meritul deosebit în succes îl au d-na Gramatovici și d-l Dr. Ciurcu. Asemenea și ceilalți d-ni, Dr. L. Popovici, Dr. M. Sturza etc. fac totul pentru noi tinerii, ca să ne distragem bine la aceste serate.

Prima, bine improvizată, — deși nu toți tinerii s'au prezentat, căci bagseama îi apucaseră prea târziu terminul — a fost bine succesă.

A doua cu un program bogat sub conducerea D-șoarei Sinclisica Ursuleac a exoperat un succes splendid. D-șoara Ursuleac să fie modelul D-șoarei române! »Departa de plăiurile noastre ne producem românește, departa de ai noștri, ducem viață românească«, sunt cuvintele mai bine zis maxima rostită în discursul de deschidere, care o călăuzește; cuvintele dânei au fost aplaudate frenetic. »Tricolorul« imn executat de cor, ce a urmat după discurs — întărește și dansul par'că aceste cuvinte.

Afară de »Tricolorul« s'a cântat tot de cor »Crai nou«, unde cu solo D-șoara Vica Ursuleac, conservatoristă, demonștră o voce perfectă, aplauzele îndelungi, ca răsplată a momentelor ce ni-le

procură prin doinele și romanțele ei, o readuc din nou pe bină. D-nul Isăcean, stud. filozof, după o mică pauză ne predă o novelă hazlie în stil moldovean. Novela aceasta, scoasă din viața poporului, prin cearta — odată — jocul — altădată — e redată de D-l Isăcean cu o fidelitate de admirat.

Destul, că dansul urmat, animat, a ținut până în zori.

A treia serată a căzut în sarcina D-șoarei Nelly Cuparescu, care a provăzut-o cu un program variat în jocurile ardelenesti — în costume naționale. Hora a venit prima oară la rând. Celelalte: Învărtita dela Săliște, Hățegana, Ardeleana, Lugojana, de doi, chemată de multe ori, prin aclamări din nou, Învărtita, Sârba, Ardeleana etc. le ridică pe românele vieneze, ca bune dansătoare pe Domnișoarele Lucia și Margăreta Popovici, Silvia de Turcu, Octavia Voilean, Ada Ciurcu, Vica Ursuleac și pe d-nii Milan Decian, Petruc, Prelipcian, Reus, Marcel Ștefan și Hohoi.

Chiote am auzit și aici! Cu »așa joacă pe la noi«, s'a început Logojana, cu altele, cari nu îmi trec din minte, celelalte. Ne făceau să ne credem acasă, (deși au fost jucate aceste jocuri aproape de, toți, Bucovineni!) la jocurile de pe Murăș, Hațag, ori pe plăiurile Moșilor, jucate de drăguțele pădurence.

De remarcat e, că la aceste serate societățile străine încă își trimit reprezentanții, cari în mijlocul aerului românesc își petrec de minune. De ex.: Sârbii (soc. »Ewoinimir«), Grecii și Italianii, cu cari o ducem ca frații.

Cât de frumoase sunt întrunirile aceste so-

ciale, tot pe atât e de frumoasă și activitatea »Clubului român«, unde elementele tinere au preponderanță.

Un episod, o întâmplare voesc să amintesc. La penultima convocare și adunare un tânăr modest, Oprișa, se scoală și ține o conferință liberă despre »Chestia evreiască și pericolul ei«. A fost viu ascultată. Urmarea a fost: o telegramă Ligii, în care e adoptată rezoluția ce se va lua contra lipselor arzătoare. O propunere sinceră și patriotice națională.

Lumea toată stă sub impresia evenimentelor din Zabern. Studențimea franceză indignată

de titulația burgheză »Wackes« a sublocotenentului Forster ține conveniri și atrage privirea lumii asupra tiranajului îndreptat contra fraților lor, cari sunt — asupriți.

*

Sperăm că nou alesul comitet va fi cu trup cu suflet, pentru întărirea și progresarea noastră pe drumul acesta frumos, care până acum a dat rezultate atât de escelente și cari fac onor studențimei universitare și întregii colonii vieneze.

R. U.

Scrisoare de Grăciun.

De câte ori te adresezi unui prieten, îți formulezi astfel scrisul, ca să-i procuri câteva clipe de bucurie, sau cel puțin te ferești, să nu-l superi. De aceea stau nehotărît cu condeiul în mână și nu știu, cum să încep și ce să scriu, ca să trimit o vorbă bună prietenilor dela Cluj. O încurajare modestă, dar sinceră și străbătută de entuziasmul și fiorul unor convingeri reale, îți dă puteri nouă de luptă și te îndeamnă să privești cu încredere în viitor.

Înainte cu câteva zile am primit ultimul număr al revistei »Noi« și m'au înduișat peste măsură rândurile ce le publicați din partea redacției în fruntea revistei. Faceți cu durere bilanțul, după apariția celor șase numere și constatați că numărul luptătorilor n'a crescut, ați risipit forțe dar glasul nu va fost ascultat. Ați pășit cu încredere, plini de speranțe și erați încredințați de izbândă. Ați apelat la tinerimea idealistă de pretutindeni, i-ați cerut obolul, puțină răbdare și credință, ca să se poată înfăptui marele ideal, ce-l urmăriți. Nu vă puteți închipui că studențimea nu s'ar putea entuziasma pentru o revistă a ei, pentru un ideal visat de atâtea generații. V-ați pus lozincă: Înainte, noi, prin noi înșine. Să dăm numai semnalul și cei curați și buni, vor asculta glasul chemării noastre!

A fost însă numai un vis frumos, și deștepându-vă v-ați izbit de cruda realitate.

Nu descurajați însă! Ce-i mai nobil și mai frumos, decât să-ți știi conștiința împăcată? Îți trebuie mai mare mulțămire sufletească, decât să știi că ți-ai împlinit datoria? »Spiritul public« — zice Eminescu, — este fapta puținor oameni. Unde sunt mulți, cu diferite păreri se face puțină ispravă.

Avem lipsă de caractere, de oameni cari vor să se jertfească pentru o cauză. Privirile ironice și neîncrezătoare ale celor sceptici nu vă pună pe gânduri. Sunt oameni cari nu știu la ce trăesc pe aceste plaiuri și ce vor. Ținta lor e să distrugă totul ce-i bun, totul ce ar putea trada nimericia și incapacitatea lor. Ei sunt cei mai mari contrari ai luptei desinteresate, sunt fervenți aderenți ai frazelor zgomotoase. Ei nu sunt »Copiii nimărui« vărsați de ochiul ager al d-lui Goga, pe ei nu-i ademenește röstul vremurilor. Dânșii așteaptă scăparea dela alții și nu vor să formeze falanga luptătorilor.

Iară noi? noi epigonii?... Simțiri reci, harfe zdrobite.

Vicovul-de-sus (Bucovina).

Petre C. Cârsteanu,
student în litere.

Prin munți.

(Continuare).

După un alt ceas de meș, eram la »Fântânița Plăiașului«. Mă biruise foamea și mă oprii să îmbuc ceva. Băui întâi puțină apă. Era foarte rece; ciobanii spun că ar fi cea mai rece fântâniță din munți și că niciodată nu seacă, fire-ar orice secetă. Era zidită frumos cu lespezi.

De-asupra ei la marginea plaiului străjuia o cruce verde, plecată într'o parte. Era bătrână, săracă și avea o poveste foarte tristă. Cică sub ea era îngropat un flăcău mândru și voinic, un cioban. Fuseseră doi prietini buni: unul bălan și unul oacheș. Iși pășteau turmele pe munții vecini și erau nedespărțiți. Dar veni între ei o dragoste, o ciobăniță frumoasă ca o zină. Amândoi o iubeau de moarte, dar nu putea fi a amânduror: ea alese pe cel bălan. Dar atunci cel oacheș jură să nu-i lase să trăiască fericiți. Într'o zi se întâlni pe plai cu o vrăjitoare bătrână. Li dete de pomană și-i ceru să-l învețe vre-un farmec. Vrăjitoarea îl învăță cum să strice hodina oilor. Da-i spuse și următoarele: »ai grije să nu te prinzi, că tu le legi, că dacă te prinde de trei ori, farmecul își pierde puterea și pe tine te omoară!«

A doua zi periră oile celui alt. Le caută două săptămâni și abia le adună jumătate de prin munți; jumătate le furaseră hoții și le sfâșiaseră lupii. La două zile îi periră iară. Pricepu că oile vrăjite de cineva. Merse la un călugăr bătrân și-i spuse pățania.

I-s vrăjite — zise acesta — i-s vrăjite de un june, care-i mândru pe tine, din dragoste. Dar nu-ți pese, că o să le afli iară. Du-te numai spre meazăzi. Iar dacă ți-le mai vrăjește odată, să le cauți la mează-noapte!« Multămi ciobanul călugărului, îl milui și plecă după oi. Le află în munții Țării, flămânde și slabe. Il cuprinse o mânie grea. Luă oile de dindărăt și le mână acasă. Încă în sara aceea merse la oacheșul și-i spuse: »mă, tu mi-ai vrăjit oile! Dacă nu mi-le deslegi, să știi, că unde te prind, acolo-ți fac apa!« și plecă. Căla nu zise nimic, dar a doua zi iar periră oile bălanului. Hotări să se răzbune înfricoșat.

Plecă după vorba călugărului spre miază-noapte; luă plaiul babei. Când se apropie de fântânița Plăiașului, auzi glas de fluer. Tresări înfiorat: cunoștea fluerul vrăjitorului. Începă mâna pe ghioaga cea năpraznică și porni mai repede. Dar din ce mergea, din ce se apropia, i-se risi-

pea mânia: îl robea jalea cântecului de fluer. Ajunse acolo potolit de tot și se așeză pe o peatră: își uitase pentruce venise. Celalalt ședea răzimat de un brad și cu ochii închiși doinea, de ți-se rupea inima; în jurul lui oile bălanului grămădite cu botul în pământ, ascultau nemișcate.

De-odată tăcu fluerul...

Ca prin farmec peri și vraja cântecului. Oile începură a behăi flămânde și năcăjite; stăpânul lor tresări, ca deșteptat dintr'un somn adânc. Se uită la oi: erau lîhnite și încovoiate de foame, de abia se țineau pe picioare. Toată durerea bietelor animale se grămădi în inima lui, se prefăcu într'o ură de moarte.

Ridică mâna năpraznică: Vrăjitorul se uită la el în ochi, fără să zică ceva, simtea că i-a sosit ceasul.

Măciuca văjei, se auzi un trăznet surd și un oftat de ușurare... Vrăjitorul era mort.

A doua zi îl găsiră niște ciobani, îl îngropară și-i puseră la cap o cruce.

Știam povestea de mult; mi-o spusese un cioban bătrân, un povestitor măiestru.

În liniștea, în singurătatea în care mă aflam, ea îmi reveni în memorie tot sentimentalismul ei adânc și o melancolie neînțeleasă mă cuprinse. Într'o vreme prinse a se auzi în depărtare un fășeit, un freamăt ușor. Il auzii apoi tot mai aproape și mai aproape și de-odată întunecatul codru începu a-și legăna de-asupra mea brațele mlădioase și cetina prinse a cânta. Tainic și subțirel la început, cântecul deveni mai clar, mai puternic...

Înțelegeam bine acest cântec misterios, îl ascultasem de atâtea ori și întotdeauna farmecul lui mă prindea în mrejele sale puternice. Sufletul mi-se desbrăca de toată deșertăciunea lumească, îngrămădită de civilizația miilor de veacuri. Mă vedeam departe de lume și falzitatea ei, mă simteam în împărăția codrului puternic. Amestecul cel mai bizar de sentimente se frământa în mine, voiam fără să știu ce vreau, dori-am fără de a-mi cunoaște dorința. Răsul se lupta cu plânsul pe buzele mele cari tremurau.

Eram multămit și totuș regretam ceva. Sentimentul acesta creștea alături de puterea crescândă a vieții din codru. Brazii se împleteceau cu sutele lor de brațe elastice, se strângeau și se sguduiau, în momentul următor se depărtau

cu vuet, spre a se aproia din nou, îmbrățișându-se cu mai multă putere. Cântecul cetinei învăluită de vânt, creștea, luând proporții de vuet prelung de scenă. Se domolea apoi iarăși, se sfârșea, se topea într'un oftat ușor.

Ah, cum îmi plăcea jocul acesta nebunatic, a-și fi vrut să mă contopesc cu codrul, doream o parte barămi din năpraznica putere, din sălbăticia cu care pulză viața, acestui puternic, în a cărui frumoasă împărăție mă simțeam străin: un venetic inificiu și laș, ca și ceialalți semenii ai

mei. Simțeam ce departe eram de natură și cât de tare mă înstrăinează meșteșugurile omenești de ea. Regretele mele erau poate ultimele rămășițe de amintiri, ultimele păreri de rău ale omului-animal, după o viață firească nețarmurită în libertate: erau poate ultimele sfărâmaturi dintr'un imbold puternic, pentru a cărui nimicire *noi*, în ignoranță, în trufia noastră, de regi ai naturii, de mii de ani, nu facem altceva, decât iscodim mijloacele cele mai efective, pentru muncirea acestui.

(Va urma).

I. P.

Poezie populară.

Frunză verde măr dulcuț,
Din gârduț până 'n prăguț
Toată fata-i cu drăguț,
Numa' eu, maică, din tri
Ști focu' cu care-oi fi!
Unu' l-am trimes la vie,
Pice frunza, nu mai vie:
Dar de-o fi să fie-al meu,
Să-l fereacă Dumnezeu.
Unu' l-am mânat la moară,
Pice piatra și-l omoară:
Dar de-o fi să fie-al meu,
Să-l ferească Dumnezeu.
Unu' l-am mânat la tîrg
Să vad ce mi-a târgui:
Un sul negru de mătasă,
Să-i cos o cămașă-aleasă,
Ca ș-o grădină cu flori
Cămașă de sărbători...
Dar el veste mi-o trimis
Pe trei fire de săcară,
Să mă duc, că el se 'nsoară.

Eu înapoi lui i-am trimis,
Pe trei fire de ovăs,
Să se 'nsoare sănătos!
El înapoi mi-a trimes
Pe trei fire de alun,
Să mă duc, să îl cunun.
— Ce zici maică, duce-m'oi?
— Dute fiică și-l cunună
Și te fă cu voie bună,
la păharul și-i inchină!
— De micuț mi-ai fost drăguț
De mare mji-i fi finuț.
— De mică mi-ai fost drăguță
De mare mi-i fi nănașă.
— Să trăiești, să 'mbătrânești,
Să trăiască și fina
Să n-ajungă Sâmbăta,
Să vadă Dumineca!
Măi finule nu-ți vreau rău:
Șase boi la carul tău,
Șase boi ca șase lei...,
Să te uiți din pat la ei!

Patru vaci, ca paru stele,
Să le dai pe lecurelé;
Și căruța cu doi cai,
Să te poarte 'n ișpitai;
Șase sute bani în pungă,
Pe leacuri să nu-ți ajungă!...
Cine iubește și lasă,
Dă-i Doamne potica 'n casă.
Doftorii să-l doftorească,
Tri doftori la căpătăiu,
La picioare măr-gutăiu.
Mărul mândru să 'nfiorească:
Badea 'n pat să putrezească!

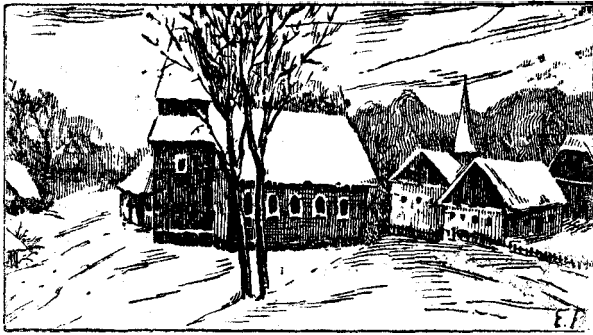
*

De s-ar lua câți s'au dragi,
N-ar mai fi frunze pe fagi.
Dar se iau și nu și-și dragi,
Și mai sunt frunze pe fagi. —
De s-ar lua câți se țucă,
N'ar mai fi sămburi în nucă.
Dar se iau și nu se țucă
Și mai sunt sămburi în nucă!

Auzite dela A. Tomșa.

Cul. de Tr. P. Nicolin.

CRONICĂ

Sărbătorirea Carmen Sylvei în Germania.

În patria mamă, din prilejul aniversării septenare a Reginei Elisabeta, s-a ținut la 20 Decembrie n. în sala de concerte a hotelului Esplanade, o serată festivă. Prin mijlocirea sărbătoritei cântărețe dela Opera Regală, Erna Denera, primul cuvânt l'a avut însăși Regina Elisabeta. Au urmat cântăreții dela Opera Regală: Corneliu Bronsgeest, d-nii Marx Möller, Rudolf Presber și Eugen Zabel. Partea muzicală a fost executată de d-nul profesor Ferdinand Hummel și Antoniu Hekking. Încheierea splendidei serate o formează o serie de proiecțiuni: „Carmen Sylva în icoane“, în cari e prinsă viața Părechei Regale în minunatul castel Peleş. La această serată a luat parte întreagă floarea literaților, pictorilor și artiștilor muziceii din Berlin.

Societatea academică „Petru Maior“ s'a constituit în adunarea sa generală extraordinară din 7 Decembrie st. n. pentru semestrul II. al anului universitar 1913-1914 precum urmează: Comitetul Societății: Președinte: Alexandru Lupeanu, abs. de teol., st. la lit. Vicepreședinte: Victor Vlad, stud. la arhitect. Secretar: Adrian Suciu, stud. la arhitectură. Cassar: V. Petrașcu, abs. de teol., st. la acad. com. Controlor: Nic. Tipuriția, stud. la acad. com. Bibliotecar: Constantin Murariu, st. la med. Vicebibliotecar: George Mihailov, stud. la tehnică. Notari: C. Ardeleanu, stud. la filosofie; Amos Borlan, stud. tehn. Econom: Vasile Ilea, stud. la med. Comisia literară: Alexandru Lupeanu, stud. la litere, Nicolae Baboie, stud. la litere, Andrei Crăciun, stud. la tehnică, Victor Jula, stud. la med., Vasile Chereștes, st. la litere, Teodor Neș, stud. la litere, Adrian Suciu, stud. la arhitectură. Comisia de supraveghere: Vasile Bojor, stud. la med., Liviu Câmpăanu, stud. la med., Liviu Ionașiu, stud. la med. Budapesta, 15 Dec. st. n. 1913. Pentru comitet: A. Lupeanu, prez. Adrian Suciu, secretar.

Chestia studentescă în Bucovina. Cetim în „Cuvântul“ dela Iași: Sunt chestiuni cari în primul moment te entuziasmează. Cercetând însă fondul și scopul devii sceptic și neîncrezător. Lu-

cruri mari nu se pot înfăptui peste noapte, nu se pot realiza prin evocarea câtorva pagini din trecutul nostru, ci e lipsă de o pregătire lungă și temeinică, care apoi poate asigura la timpul său o reușită sigură. Datele istorice 1848, 1871, „cultură națională“, „spirit de jertfă“, ori cât de mare răsunet vor fi avut odată și au în anumite cazuri și astăzi, nu sunt în stare să mai aducă armonia între studenții bucovineni. Ori cât de mari iluzii ne-am face despre idealismul tinereții noastre, totuși n'avem încredere într'o împăcare sinceră care să respecte drepturile și principiile fiecăruia.

La început salutasesm și noi cu bucurie ideea împăcării, lăsându-ne răpiți de înflăcărarea câtorva clipe frumoase. Redevenind la realitate ne-am schimbat părerea.

Cei ce tind spre consolidarea rândurilor studențești n'au cont de fazele sociale prin care a trecut studentul, nu s'au întrebat ce este și ce ar trebui să fie studentul bucovinean. Zic bucovinean, căci e o mare deosebire între un student român din Bucovina și unul din celelalte țări locuite de români. Studentul român bucovinean trăind într'un mod complex, în haosul atâtor națiuni și-a creat un fel, de a exista aparte.

S'a încercat să se impună studențimei, înainte de a ne fi împăcat un program de activitate comună. Modul pare bine ales, dar credem că e departe de a asigura o izbândă. Există o parte a studențimei, care și-a înfiripat un ideal din nevoile neamului și din trebuințele timpului, a jertfit forțe, a luptat contra antagoniștilor, contra acelei spețe de oameni, cari ar voi să înădușe ori ce activitate, voind să-și ascundă în felul acesta nimicnicia și patimele lor. Acea parte a studențimei nu va permite nici odată să fie contrariată în principiile ei și n'a întinde mâna aceluia cari vin cu gânduri ascunse, ca să-i paralizeze întreprinderile ei. E și just că nu poți renunța la un ideal, pentru care sau jertfit înaintații tăi și ești hotărât să lupți și tu.

E oare cu cale să faci cauză comună cu acei cari îți cercetează hainele și ghețele deformate, cari îți fac cap de acuzație, fiindcă ești fiu din popor, n'ai mijloacele să-l faci pe elegantul tânăr romanțios, care visează la fuste de cucoane și oftează mereu: Ah Gott! Ce să începi cu acei studenți naționaliști, cari se proclamă la ori ce ocazie reprezentanții neamului românesc din Bucovina, vorbesc limba lui Hans Sachs și aranjează baluri naționaliste, la care se conversează fără jenă în limba germană. Trecem de astădată cu vederea pe reprezentanții sportului apusean al

necăjitului popor din Bucovina. Se risipesc bani în mod nemilos, ca să se satisfacă un searbăd capriciu. Să zicem, că e și acela un rost de a trăi! Și ce să înceapă în mijlocul acestor elemente resfățate bietul fiu din popor, care nu s'a înstrăinat de vatra părintească, care știe cât de greu se câștigă pâinea de pe vechea glie strămoșască? E firesc deci, că trebuie să se facă folositor celor rămași acasă, a căror ridicare e și o întărire a elementului românesc în această țărișoară. În timpul de restriște, când alții șampanisează și se lasă răpiți de viltoarea desfriurilor, ei cutrieră satele și aduc o mică mângăere și o vorbă bună în sufletul obiditului țăran.

Pentru toți acest loc în Bucovina, numai pentru acești bravi tineri idealști, pătruși de durerile neamului nu e loc de trăit. Ei sunt trădători de neam, o falangă urgisită, pe cari domnișorii pomădați nici nu vor să o ia în seamă.

E ridicol să ceri cuiva o reaunțare la viață. Suntem de acord, să se facă împăcare, dar să se excludă fariseismul, să dispară frazele bombastice, să nu se facă deosebire de clase, să nu se propage acea îngâmfare și acel separatism ciocoiesc, care a adus neamul românesc din Bucovina la ruină.

E o mare greșală a acelor, cari cred că astăzi mai pot exista, fără luptă și jertfă. Vorbele mari nu mai au farmecul să ne înalte sufletele în sfere himerice, ca apoi să ne uităm datoriile și să ne aruncăm în brațele lânzezelei tradiționale. Mereu tot înainte să meargă acei, ce și-au făurit din durerile neamului un ideal și izbândă va fi a lor. Dacă prezentul îi va acoperi cu nepriceperea sa, viitorul le va reoglini munca și meritele lor în lumina sa adesărată.

Niță C. Delacarpați.

Zece porunci pentru cetitori.

1. Cetește numai cărți bune.
2. Cetește numai ce te interesează.
3. Cetește zilnic cel puțin o jumătate de oră și cugetă-te câtva timp asupra celor cetite.
4. Dacă poți, cetește câte odată cu voce tare. Fii atent la glasul tău și la pronunțarea clară.
5. Pe cât se poate nu ceti singur, ci împreună cu un cunoscut ori prietin și discută cu el asupra celor cetite. Asta e cestiune de gust.

6. Cetește întotdeauna așa, ca să poți raporta și altora despre cele ce ai cetit. Aceasta nu e cestiune de gust, ci e o datorie față de Tine însuși.

7. Cetește o carte în ordine, nu frunzărind odată ici, odată colo.

8. Cetește numai până ești treaz, nu când ești ostenit.

9. Cetește numai când poți să-ți înmulțești cunoștințele sau vrei să-ți înalți sufletul; nu ceti numai pentru simpla distracțiune sau pentru a-ți gădili nervii sau pentru a-ți omori timpul.

10. Înseamnă-ți tot ce e vrednic de însemnat într-o carte de notat și ți-o poartă în ordine.

Traduse din nemțește de: N. C.

BIBLIOGRAFIE

(Cărți și reviste primite la redacție).

»La corrispondenza rumena« nr. 21 cu'n interesant articol prim despre legea de presă dela noi, scris de D-I Fava, urmat de un conținut interesant și variat. Recomandă n călduros tuturor Românilor buni sprijinirea acestei singure foi de propagandă românească în străinătate. Abonament anual 15 coroane; administrația: Parma, Str. Petrarca nr. 23 — Italia.

A apărut: »Gross-Oesterreich« nr. 49, având între altele un fragment frumos din broșura D-lui Dr. Albrecht Wirth »Orient und Weltpolitik«, despre noi Români. Abonament 12 Cor. pe an; administrația: Wien, XIX/1 Hochschulstrasse 27.

A apărut revista pentru literatură, artă și știință »Luceafărul« Nr. 23, 1913 cu următorul cuprins bogat și variat: Gh. Pădure: Un falș steag de pace, T. Murașanu: Adieri (poezie). Oct. C. Tăslăuanu: Pictorul Gheorghe A. Matheiu Al. Cazaban: Adevărul părinte: I. U. Soricu: Cântec (poezie). P. Papazissu: Pe câmpia Dramei. I. U. Soricu: De departe (poezie). D. N. Țiotori: Rabindranath Tagore. Maria Dragu: Cântece (poezie). Gheorghe Duma: De ziua Olimpiei... (poezie). I. Agârbiceanu: Arhanghelii (roman) Cronici. Ilustrațiuni. Recomandăm tuturor cetitorilor această excelentă revistă.

»Junimea Literară« nr. 10-11: † Vlaicu — Sextil Pușcariu, Romanță — G. Rotică, Pacea dela București I. Nistor, O noapte — Vintilă V. Parascăvescu, Războiul — Oreste, Note fugare — P. Seicaru, Ciclul de conferințe — V. Greciuc, Poezii populare — Ar. Tomiac, O întâmpinare — E. Popescu, Concertul M. Cocorescu — D. Marmeliuc, Cronica — G. Codreanu, Cărți și reviste — gt. Abonament 6 Cor. pe an; administrația: Cernăuți, str. Reședinței nr. 2/a.

»Cuvântul Studenților« nr. 4. *Sprrijinirea acestui ziar este datorința tuturor studenților români de pretutindeni!* Abonamentul 8 lei pe an. Redacția și Administrația: București, Str. Sabelnelor 67, România.

»Ramuri« nr. 20-21 are de asemenea un cuprins ales: Z. Bârsan — Tristia (poezie); I. Agârbiceanu — Pocăința Neamțului; G. Săpunaru — Noapte de toamnă (poezie); Ioan Dragu — Suflet chinuit; Liviu Marian — E ziua ta (poezie); Corneliu Vultur — Mișcarea culturală la Craiova; I. N. Pârvolescu — În luptă (poezie); Cronica; Ilustrațiuni. »Ramuri« ar merita o răspândire mai bună la noi ardeleni.

G. Bogdan-Dulcă: *Românii și Ovreei, București. Tipografia Românească. 14 Srt. Izvor 14. Prețul 2 lei.*

Este o carte, care apare la timpul potrivit cu împrejurările critice. Un studiu amănunțit și plin de lumină. Un memento înfricoșat pentru primejdia ce pân-dește lacomă din umbră. Eruditul nostru profesor, își expune vederile pe baza vastelor studii făcute atât după scriitorii antiseniști, cu principie mai moderată, dar înfățișându-ne pas de pas și vederile scriitorilor celor mai populari dintre Ovreei. E o vastă lucrare obiectivă, sprijită pe cele mai nouă date statistice. Studenții din țară ar face o crimă, dacă n-ar ceti-o cu toții. Iar noi de dincoace să nu întârziem a ni-o procura. Marea de jidovi perciunată stă ca o flacără la hotarale nordice ale regatului român. Veneticii flămânzi și lotrii, pătrunși de scurtă vreme acolo, dau tot mai obraznic din coate. Azi au creiat »chestiunea Ovreeilor« în țară, și strigă guvernului — numai guvernului — în gura mare după drepturi. Cer încetățenirea în masă. Europa e plină de broșuri, în cari în termeni frivoli, se plâng lumii de barbaria goilor de »Rumuni«. În fața primejdiei, care și-a dat abia primele sig-nale, avem cea mai sfântă datorință: să fim treji!

„In Ţeara lui Vlaicu“.

A scos într-o frumoasă broșură tot ce-a ce a fost scris despre Vlaicu în legătură cu adunarea cea mare a »Asociațiunei«. ținută în Orăștie, capitala țerii lui Vlaicu.

Broșura are 64 pagini, e tipărită foarte frumos și împodobită cu 13 chipuri. Se dau portretele următoare:

Aurel Vlaicu, Andreiu Bârseanu, De'avrancea și Stroescu. Apoi se văd scene dela adunarea din Orăștie, călușeri, țesetoare, și cântăreața doamnă Veturia Triteanu, numită privighitoarea Ardealului.

Broșura aceasta frumoasă și la timp potrivit scoasă, căreia numai cu rea voință i-se pot căuta cusururi, este închinată de redacția foii »Solia« ca *pinos pomenirei lui Aurel Vlaicu.*

Se vinde cu prețul de 80 fil. Abonații nostri o pot avea trimițând pe lângă abonament încă 50 fil. și porto 5 fil. adecă pentru prețul de 55 fileri.

POȘTA REDACȚIEI.

~w~

Tuturor cetitorilor noștri le dorim sărbători și an nou fericit.

Manuscrisele nu se înapoiază

D-lui N. P. Ai dreptate. Curat vorba d-lui Iorga: Este o critică, a cărei muncă pornește d'inaintea zorilor, până n-a ieșit încă nimeni la muncă. Și alta care culege spicele rămase. Și o a treia, care a cumpărat câmpul și dă lefile. Vă mulțumim de atențiune. De prezent nu-i în Cluj.

D-soarei I. În adevăr între cele două noțiuni este o deosebire de fond. Prima se referă la spirit, a doua la trup. Ne pare rău, dacă aveți credința, că nu v-am fi înțeles. V-am înțeles foarte bine. Dar la rândul ne suntem siliți să ne mărturisim desperarea de-a nu fi fost înțeleși și ascultați. E prea strâmt locul pentru a vă răspunde la toate întrebările. Dar comunicându-ne adresa cu plăcere vom sta de vorbă mai mult. În adevăr am comite o indiscreție primejdioasă nouă. Ei, dacă-l doriți: Lancœur Marlowe! Așteaptă!! direcție garantată.

A. B. stud. Unele opere de artă și teorie pretențioasă seamănă cu o carte de vizită pe care ai ceti: X, bălat deștept.

B. F. Nu trebuie să fim pesimiști. Lumea n'o schimbi cu una, cu două. Aduți aminte de frumoasele versuri ale d-lui Enescu-Stâlpeni:

Norii sug din bălți și Mare
Numai tot apă sărată
Dar ce dulce-o varsă 'n ploaie!
Șarpelui ce se îndoaie
Dă-i tu toate ori și cât:
Scurpă tot venin din gât!

D-lui P. C-C. Bucovia. Și pe noi ne muncă gândul de-a înființa această bibliotecă, dar lipsurile materiale, deocamdată, ne împedecă. Cine știe, poate că semestrul viitor va fi și pentru noi mai darnic, ș-atunci nu vom cruța nici o jertfă, ca să începem lupta și pe terenul acesta. Traducerea D-tale e făcută direct din rusește? Îți mulțumim pentru cuvintele sincere și pline de îmbărbătare. Să nu ne uiți. Comunică-ne adresa exactă. Ești omul, care din departe, vezi mai bine decât mulți cari se lovesc de noi zilnic. Salutăm pe frați!

D-lui Nicodim Cristea. Te rugăm să ne comunici adresa; dacă te-ai dus dintre noi, înseamnă oare, că ai datorința să ne și dai uitării? »Cartea de aur« a fost purtată ca evanghelia la bobotează! Sărutare frățoască Lancœur așteaptă o scrisoare amănunțită dela tine, cătră 20 Ianuarie!

N. O. În chestiuni politice, adresează-te mai bine ziarelor partidului nostru național. Noi îți spunem sincer, că deocamdată suntem sceptici. Cetește articolul d-lui prof. A. D. Xenopol din 30 Dec. apărut în Românul.

În numărul viitor vom alătura mandate postale. Cei cari nu doresc să mai primească revista, îi rugăm să ne înapoieze numărul acesta.

DIRECTOR-GIRANT: **DR. EUGEN BIANU**

Tipografia „Carmen“, Petru P. Barițiu, Cluj.